

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

8. Quaestiones & veritates purè Scholasticae nihil cu[m] cognitione
charitatis commune habent propter diversas causas. Praecipitia in quae
proru[m]punt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Ex istius igitur immobilis doctrinae fundamentis expressa sunt illa sententia, quibus identidem charitatis vim, ad mysteria quae fides credit intelligenda & penetranda, consignat. Ut quando dicit Spiritum sanctum hominibus dari, ut ad divina & aeterna contuenda quodam amorem & charitatis spiramento & incendio rapiantur: Ut quando ad haereticos Manichaeos revelata fidei principia cum tanta cordis immunditia penetrare conantes dicit: Per charitatem pervenitur ad plenitudinem scientiae: Et ad

Lib. 2. de Gt. contra Manich. c. 23.
Lib. 32. cont. Faust. c. 18.

veritatem, nisi per charitatem: Ut quando ad quolibet Catholicos dicit: Mores perducunt Te ad intelligentiam. Mores vero ex amoribus fluunt. Nec enim faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali amores; bonus autem amor, nemine dubitante Christiano, charitas est: Ut quando in libris de Trinitate dicit, fide flagrantem excitari charitatem: ut quanto flagrantius diligimus Deum, tanto certius sereniusque videamus. Quam ob causam subinde illustratorem pro charitatis, subinde lamnosissimam charitatem appellare solet.

C A P U T O C T A V V M.

Quaestiones & veritates purè Scholasticae nihil cum cognitione charitatis commune habent, propter diversas causas. Praecipua in qua prorumpunt.

IAM ex Scholasticis quaero, utrum veritates illae purè Scholasticae, seu quaestiones illae strigosa, quibus universa Scholastica nunc ab omni parte plena est, primi generis earum quas ante diximus, an secundi sint? Et sane eas esse cogitationis prorsus humanae tetus, evidentissimo argumento est; quod nulla quaestio purè Scholastica tam stabiliter firmata sit, quin per adversarios novis opinionibus discrepantes labefactetur. Cur enim plerumque dissentiant, & à magistris discipuli, & inter se condiscipuli, nisi quia ut homines humanis sensibus & humanis ratiocinationibus, ex Philosophorum principijs, ista quarunt? ubi non raro adest & studium gloriandi, quo quisque alio sapientior & acutior videri cupit; nec sententiae quodammodo addictus alienae, sed sui dogmatis & opinionis inventor. Ut sane tot alterationibus atque dissensionibus, Philosophorum antiquorum saeculum, quorum principia sibi à teneris propinata imberberunt, & vestigia terunt, revixisse videatur. Scholases enim habebant Philosophi penè innumerabilibus opinionibus dissentientes, ut Augustinus ait, &

Lib. de vera Relig. c. 1.
& lib. 18. de Civit. c. 41.

templa communia. Quae fluctuatio atque incertitudo inventae veritatis manifestè testatur, nihil huiusmodi speculationes commune habere cum illa directrice charitatis Evangelica cognitione; quae quamvis aliquid obscuritatis adjunctum habere possit, animos tamen suae infallibili certitudine tranquillos facit.

Enimvero quis sano iudicio dubitare possit, pleraque notitia genuinè Scholasticae, non nisi puras abstractions esse, depratasque Aristotelicae Metaphysicae eliquationes, quandoquidem de rebus supernaturalibus agatur? Nam in huiusmodi rebus neque ingenium suipius dux suo pro lumine esse potest, si verè supernaturales sunt: neque etiam Deum du-

res humana dumtaxat opinione supernaturales ex principijs Aristotelis purè naturalibus suspendere ac declarare velle, à quibus veritates fidei nostrae, quae verè supernaturales sunt, vel notorias exceptiones, vel certè novas inauditasque explanationes protulerunt? Nam ista principia naturalia: Quae sunt eadem univertio, sunt etiam eadem inter se: & Una subsistentia non potest duas perfectas naturas terminare: & Sive voluntate non potest esse peccatum, Trinitatis & Incarnationis, & peccati originalis mysteria, vel falsa esse, vel prorsus incognito Philosophis modo explicanda, monstrarunt. Quae proleto ratio est, ut huiusmodi cognitiones abstractivae, quas iste Philosophicus conatus parit ferè sursum haereant, ad instandū; nec in cor hominis Christiani ad extruendum charitatis aedificium delabantur.

Hoc enim veritatibus illis proprium & perpetuum est, quae per secundum, quem supra diximus modū intelligēdi mysteria accipiuntur. Principium quippe suae cognitionis non tam in cerebri subtilitate, quam cordis puritate defixum habent; ideoque non nisi in Sanctis atque simplicibus animabus inveniuntur. Unde omnes verè docti atque religiosi sciunt plurimas huiusmodi arcanas mysteriorum caelestium veritates à faemellis, idiotisque penetrari, ad quas nullā se Theologiae suae subtilitate attingere posse, cum admiratione profitentur. Nempe quia divinae illius ac luminosae charitatis foetus sunt; quae excessus, extales, liquefactiones, heroicis impetus parit. Haec est illa scientia Theologica, quam nobis Apostolus commendat ad Corinthios: In omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo, & in omni scientia. Et iterum: Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiae claritatis Dei. Et ad Ephesios: In charitate radicati & fundati, quo fructu? Ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quae sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum: scire etiam supereminentem scientiam

1. Cor. 1.

2. Cor. 4.

Eph. 3.

scientiam

scientia charitate Christi. Et ad Romanos huiusmodi scientiam indicat ex dilectione velut fonte scaturire: *Et ipse plenus est dilectione; repleti omni scientia: Et beatus Petrus ex gratia: Crescite vero in gratia, & in cognitione Domini nostri, & Salvatoris IESU Christi. Gratiam nempe statuit istius fontem cognitionis.*

Consideret jam quisquis volet, utrum illæ purè Scholasticæ speculationes, quibus recentior multorum Theologia plena est, dilectionis istius heroicæ & ecclasticæ effectus aut causa sint. Arbitror enim difficile quemquam eorum, qui in ea versati fuerint, si sciant quid loquantur, aut de quibus affirmant, aliud sentire aut dicere posse, nisi sub illa scientia, de qua dicit Apostolus, *Scientia inflat*, hanc disciplinam, prout à multis tractatur, comprehendens esse, in qua eis quilibet, quod non sit expresse definitum, sustinere fas est, & multa jam olim definita, per ignorantiam antiquitatis, disputandi; nimiam libertatem sustinentur, in qua quoridie aliquod novæ quæstionis & opinionis monstrum nascitur, tantæque animositate defenditur, ut in calore disputationis, ad quælibet porius absurda, quam ad ignorantiam aliquam, vel solutionis alicujus dandæ imperitiam consistendam adigantur, in qua unus alterum ejusdem sodalitijs socium in eodem Gymnasio vellicat, censet, ac damnat. Quæ omnia disciplinæ charitatis & Christianæ, quæ suavis ac modesta est, adversantur.

Quod verò ex immoderata cupiditate mysteria divina penetrandi, & sine ullo limite perscrutandi, ista nascantur, manifesto indicio est, quod quotidie sine fine, non minus in praxi, quam theoriâ, quæstiones Theologicæ, & opinionum disensiones crescant. Unde factum est, ut quemadmodum in theoreticis, limites rerum verè divinarum transeundo, non semel in chimericis abstractiones inciderunt; ita in practicis, morales regulas agendorum simplices relinquendo, quas simplex & genuina ratio & antiqui Patres præscriperunt, tam laxas effecere conscientias, sub prætextu accommodandi sese infirmitatibus hominum, ut nihil opus sit, nisi sceleratior fieri homines, ut nova aliqua & licentiosa regula fabricetur. Nam in sæculo corruptissimo quamvis nonnulla peccata universa hominum commercia scædaverint, ad eas tamen angustias disputandi libidine redacta sunt, ut non nisi in Me-

A taphysica quadam abstractione salva esse videantur. Quis enim hoc tempore sit usurarius, si omnes abstractiones, & tentationes à Scholasticis aliquibus excogitatas noverit, & adhibere voluerit? Foro pulsa, vix in palestris disputantium adhuc vivit. Dies me deficeret, si luculentissimos campos aperirem, quos contractibus, matrimonijs, libidinibus, ambitioni, singularibus certaminibus, alijsque non paucis flagitijs & facinoribus quidam aperuerunt. In quæ præcipitia non abripiat mentes terrenarum rerum cupiditate stimulas illa cujusdam Recentioris regula, quæ decernit, quod si cui ratio erronea dicet aliquid esse peccatum, ex alia tamen parte vellet facere, licite deponit istam conscientiam absque ulla alia ratione, etiamsi ex impetu vel libito fiat? Iam penè quilibet fecit licitum regula de opinione minus probabili sequenda etiam contra propriam opinionem, quam veram putes? Iam enim in tanta opinionum varietate, vix aliquid in moribus tam absurdum est, nisi decalogum aperte feriat, imò etsi feriat, quod non factum sit probabile. Ut reverà plerisque Christianis scientia recentioris Theologiæ ad nihil perserviat, nisi ut sensa diversa diversorum suis apta cupiditatibus noscendo & sequendo, deposita Christianâ simplicitate virtutiores, & probitate nequiores fiant. Nam & eò impudentiæ ex illa eadem norma quidam profilierunt, ut cum religione quidam ductus, non auderet aliquid in alterius gratiam facere, quod sciebat in principia morum impingere, & à nullis auctoribus tanquam probabile assertum esse, responderit ei magister recenti Theologia expositus: Aude tantum, nos efficiemus probabile. Ecce excessus, in quos illa licentia indulgendi ratiocinationibus humanis, & Philosophiæ suæ prorumpit, quando divinissima mysteria imbecillium opinionum libidine & proprii sensus aleâ ventilantur. Quæ quidem non eò à me animo dicuntur, quasi propter quorundam abusum Theologiam Scholasticam fugillatam velim, quam ad pellendam tyronum ignorantiam methodi suæ luce & brevitate saluberrimè tradi scio. Non propter bonarum rerum abusus usui legitimo calumniandum est: nec industria humana in tradendis utiliter scientijs suffocanda est, quia limitem subinde prætergreditur; sed intra cancellos à veritate præscriptos potius revocanda.

CAPUT NONUM.

Canceli Theologiæ Christianæ in Scripturis, Concilijs, & Patribus primorum sæculorum, per quos Deus Ecclesiam docuit, positi sunt.

QVIS igitur limes, inquit, in Theologia Christiana, seu in rebus divinis more Scholastico pertractandis observandus est? Difficile terminum figi, non diffiteor. Et primò quidem non eò

A vecordie veniendum, ut cum hæreticis blæteronibus Scholasticam doctrinam, ut jam dixi, universam respuamus. Ignorant nempe tenebriones illi, non aliud Scholasticâ nisi methodicam divinarum rerû tractandarum viam esse;